

Centrum voor de
Rechten van het Kind

KINDERRECHTENCOALITIE
VLAANDEREN

Begeleidende nota van de Kinderrechtencoalitie Vlaanderen en het Centrum voor de Rechten van het Kind bij het rapport omtrent de vrijheidsberoving van minderjarige vreemdelingen van Elisabeth Lommée, Wouter Vandenhole en Dirk Vanheule

Het voorliggende rapport heeft als doel de voornaamste juridische pijnpunten aangaande de vrijheidsberoving van minderjarige vreemdelingen te identificeren en om mogelijke oplossingen voor die pijnpunten aan te brengen. Meer in het bijzonder werden die zaken onderzocht waar het huidige Belgische wettelijke kader in strijd is met de internationaal geldende normen, omschreven in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en Fundamentele Vrijheden (EVRM) en andere internationale verdragen. De structurele kinderrechtenpartners¹ wensen een aantal opmerkingen te maken om een correcte lezing van het rapport te waarborgen.

Samenvattend kan gesteld worden dat dit rapport zoekt naar de strikt juridische tegenstrijdigheden tussen het Belgische wettelijk kader en de internationale verdragen, volgens de letter van de wet. **De kinderrechtenpartners ijveren voor eenvormigheid tussen de Belgische wetgeving en de geest van dezelfde internationale verdragen.** Vanuit kinderen mensenrechtenperspectief zijn dus ingrijpendere veranderingen in de behandeling van minderjarige vreemdelingen nodig dan voorgesteld in het rapport.

Er werden in het rapport twee mogelijke benaderingen van de internationale verplichtingen opgenomen: een maximale en een minimale lezing van het wettelijke kader. In de minimale benadering wordt er geschetst wat de huidige conflicten zijn tussen de huidige Belgische wetten en de internationale verplichtingen op strikt juridisch vlak. De behandelde pijnpunten bij de minimale lezing zijn, met andere woorden, wetten en praktijken die flagrant in strijd zijn met de internationale verdragen. De voorgestelde wetswijzigingen en andere voorstellen hebben als doel ervoor te zorgen dat een minimale norm zou worden gerespecteerd, een basisniveau waar men niet onder kan zonder universeel geldende maatstaven te schenden. Deze lezing van de internationale verplichtingen is echter onvoldoende. Aangezien de artikels 2 en 4 van het IVRK² ondertekenende staten ertoe verplichten om al het mogelijke doen om de volledige tekst voor alle minderjarigen te implementeren, moet die minimumgrens gezien worden als een opstapje naar een reële uitvoering van de verdragen. Voorts mag men het strikt juridische oogpunt van dit rapport niet vergeten. De praktische uitvoering van het IVRK is echter een multidisciplinair gegeven waarbij het naleven van het verdrag naar de letter van de wet slechts een eerste verplichting

¹ De Structurele Kinderrechtenpartners omvatten de leden van de Kinderrechtencoalitie Vlaanderen Vzw en het centrum voor de Rechten van het Kind.

² *Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)*. Officiële Vertaling. 20 november 1989.

<http://www.kinderrechtencoalitie.be/uploads/documenten/ivrk.pdf>. Artikel 2 behandelt non-discriminatie; Artikel 4 gaat over de effectuering van het verdrag.

Centrum voor de
Rechten van het Kind

is. Het nastreven van de maximale benadering van het kinder- en mensenrechtenkader is met andere woorden de plicht van alle staten.

De opsluiting van minderjarige vreemdelingen is niet te verzoenen met onder meer³ het artikel 3 van het IVRK⁴. Wij erkennen dat dit artikel moeilijk rechtstreeks te gebruiken is in een juridische context. Het 'belang van het kind' is immers een moeilijk te definiëren concept. Dit artikel 3 is echter een overkoepelend principe. Het is de taak van de wetgever ervoor te zorgen dat het belang van het kind het uitgangspunt is bij de opstelling van alle wetten die betrekking hebben op minderjarigen. Wetenschappelijke en andere onderzoeken bewijzen dat de opsluiting van een minderjarige vreemdeling nefaste gevolgen kan hebben op de ontwikkeling van dat kind en voor de relatie kind-ouders⁵. Detentie van minderjarige vreemdelingen komt neer op wrede en onmenselijke behandeling⁶ en is dus in strijd met het EVRM (artikel 3)⁷ en van het IVRK (artikel 19)⁸. Uiteraard kunnen de kinderen evenmin worden gescheiden van hun ouders⁹.

Het is NIET in het belang van de minderjarige (noch van zijn/haar gezin) om opgesloten te worden. Bijgevolg is het opsluiten van kinderen in strijd met het IVRK en moet deze praktijk stoppen.

Dit duidelijke standpunt maakt de discussie over de maximale duur van de detentie van minderjarige vreemdelingen overbodig. De minimale benadering heeft in deze een juridische waarde maar is voor de structurele kinderrechtenpartners totaal onvoldoende en dus onaanvaardbaar.

De kwestie rond de leeftijdsbepaling van vreemdelingen die beweren minderjarig te zijn, vraagt ook enige aandacht. De foutmarge op de huidige radiografische tests is te groot om zekerheid te bieden omtrent de leeftijd van de betrokkene¹⁰. Andere, psychoaffectieve tests

³ Een oplijsting van rechten die worden geschonden door de detentie van minderjarige vreemdelingen is te vinden in: Kinderrechtencommissariaat, 2007. *Heen en retour. Kinderrechten op de Vlucht: Dossier*. September, p. 91-95.

⁴ "Bij alle maatregelen betreffende kinderen (...) vormen de belangen van het kind de eerste overweging..." *Ibid.*

⁵ Bijvoorbeeld: Harry Minas and Susan M Sawyer; 2002. "The mental health of immigrant and refugee children and adolescents." *MJA*. 177 (8): 404-405. Silove M. et al. 2007. "No Refuge from Terror: The Impact of Detention on the Mental Health of Trauma-affected Refugees Seeking Asylum in Australia." *Transcult Psychiatry* 44: 359-393; Steel et.al 2006. "Impact of immigration detention and temporary protection on the mental health of refugees", *British Journal of Psychiatry* 188, p. 58-64; Kinderrechtencommissariaat, 2007. *Heen en retour. Kinderrechten op de Vlucht: Dossier*. September, p. 90-91 (en de bijhorende referenties).

⁶ Kinderrechtencommissariaat, 2007. *op cit.*

⁷ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en Fundamentele Vrijheden.

<http://www.uu.nl/uupublish/homerechtsgeleer/onderzoek/onderzoekscholen/sim/instrumenten/raadvaneuropa/evrm/20659main.html>

⁸ IVRK *op cit.*

⁹ Het opdelen van gezinnen is een schending van het recht op het gezinsleven – zie ook het rapport zelf.

¹⁰ Child Focus & De Koning Boudewijnstichting. 2004. *De opvang in België van niet –begeleide minderjarigen, slachtoffer van seksuele uitbuiting. Aanbevelingen voor goede praktijken*. http://www.kbs-frb.be/uploadedFiles/KBS-FRB/Files/NL/PUB_1398-NBM_sex_uitb.pdf

Centrum voor de
Rechten van het Kind

moeten worden toegevoegd om de foutenmarge te verkleinen. Dit vraagt uiteraard tijd en de voorziene (2 keer) 3 werkdagen zullen daarvoor waarschijnlijk niet volstaan. We stellen voor om de richtlijnen van de UNHCR¹¹ op te volgen wat de tests betreft en om vermeende minderjarigen niet langer in gesloten centra te plaatsen maar in de oriëntatie- en observatiecentra te Steenokkerzeel en Neder-over-Heembeek. Hiervoor zou wel een versterking van de pedagogische omkadering in die centra nodig zijn en moet er gezorgd worden voor extra beveiliging zodat de jongeren beschermd kunnen worden tegen recuperatie door criminele milieus.

Tot slot moet worden benadrukt dat de in het rapport behandelde problemen absoluut geen exhaustieve lijst vormen. Zo is er zeker nog onderzoek nodig naar het wettelijke kader en de praktijk van arrestaties en gedwongen uitwijzingen. Voorts zou er ook aandacht moeten gaan naar de discriminatie die minderjarige vreemdelingen zonder papieren ervaren in het jeugdbeschermingsrecht – er zijn aanwijzingen dat NBMVen in gesloten instellingen geplaatst worden voor minieme feiten.

Kinderrechtencoalitie Vlaanderen Vzw
Eekhout 4
9000 Gent
Tel: 09/225.90.25
info@kinderrechtencoalitie.be
www.kinderrechtencoalitie.be

Met de steun van de Vlaamse Overheid

Centrum voor de Rechten van het Kind
Vakgroep Sociale Agogiek
Universiteit Gent
Henri Dunantlaan 2
9000 Gent
Tel.: 09/264.62.85
Fax: 09/264.64.93
ckr@UGent.be
www.centrumkinderrechten.ugent.be

ILPA / Heaven Crawley. 2007. *When is a child not a child? Asylum, age disputes and the process of age assessment.* <http://www.ilpa.org.uk/publications/ILPA%20Age%20Dispute%20Report.pdf>

¹¹ UNHCR. 1997. Guidelines on Policies and Procedures in dealing with Unaccompanied Children Seeking Asylum.